

Nr 24.

Ankom till riksdagens kansli den 2 april 1941 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående skyldighet att i vissa fall verkställa odling av sockerbetor jämte i ämnet väckta motioner.

I en till riksdagen den 31 mars 1941 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 184, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag angående skyldighet i vissa fall att verkställa odling av sockerbetor.

Författningsförslaget är av följande lydelse:

»Förslag

till

lag angående skyldighet att i vissa fall verkställa odling av sockerbetor.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Har under år 1940 å fastighet för avsalu odlats sockerbetor, vare fastighetens brukare, där icke befrielse enligt 3 § medgivits, skyldig att jämväl under år 1941 för leverans till köpare, som Konungen anvisar, verkställa sådan odling å en areal, som motsvarar minst 75 procent av den under förstnämnda år för sockerbetsodling brukade arealen.

Kommer uppgörelse om priset å sockerbetor icke till stånd, bestämmes detta av fem skiljemän, vilka utses två av Konungen och två av styrelsen för Sveriges betodlares centralförening u. p. a. samt den femte av de sålunda utsedda gemensamt. Vinnes ej enighet om valet av femte skiljeman, utses denne av Konungen. Underlåter föreningens styrelse att inom skälig tid utse skiljemän, skola dessa i stället utses av lantbruksstyrelsen.

2 §.

Har någon, som enligt 1 § är skyldig att odla sockerbetor, genom anslutning till organisation eller eljest ingått särskild förbindelse med avseende å odling eller försäljning av sockerbetor, vare sådan förbindelse utan verkan.

3 §.

Befrielse från skyldighet att verkställa odling som i 1 § avses må, då särskilda skäl därtill äro, medgivas av statens livsmedelskommission eller efter dess bemyndigande av vederbörande kristidsstyrelse. Säsom dylika skäl må främst räknas, att sådan ändring i odlingsförhållandena inträffat i fråga om den fastighet, varå odlingen skall ske, att dess verkställande icke skäligen kan påfordras eller att livsmedelskommissionen med hänsyn till den å fastigheten tillämpade odlingsplanen eller av liknande anledning finner annan brukning av jorden böra ske.

Ansökan om befrielse från odlingsskyldighet skall ingivas till kristidsnämnden i orten, som har att med eget yttrande och erforderlig utredning skyndsamt överlämna handlingarna i ärendet till kristidsstyrelsen.

4 §.

Underlåter någon att verkställa odling av sockerbetor, som enligt denna lag åligger honom, straffes med böter från och med femtio till och med fyrahundra kronor för varje hektar, som han underlåtit att odla.

Underlåter den som odlat sockerbetor att fullgöra honom enligt 1 § åliggande leveransskyldighet, dömes till dagsböter.

5 §.

Brott mot denna lag må av allmän åklagare åtalas allenast efter angivelse av statens livsmedelskommission.

6 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla Kronan.

7 §.

Konungen äger meddela erforderliga föreskrifter om tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.»

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till propositionen.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 200 av herr *Gränebo m. fl.* samt II: 269 av herr *Svensson* i Grönvik *m. fl.*, vari hemställt, att riksdagen ville avslå Kungl. Maj:ts proposition 184 samt i skrivelse till regeringen förordna en överenskommelse med betodlarnas organisationer om sockerbetsodling på grundval av ett pris av kr. 4: 30 per 100 kg 16-procentiga betor.

Angående de skäl, som anförts till stöd för motionerna, får utskottet hänvisa till dessa.

Sockernäringen i Sverige har under en följd av år åtnjutit statsmakternas stöd i form av särskilda åtgärder vid sidan av tullskyddet. Från och med 1932 innebära dessa åtgärder i huvudsak, att den inhemska sockerindustrien tillförsäkrats ensamrätt i fråga om införsel av socker mot skyldighet att vid inköp av sockerbetor och försäljning av socker tillämpa vissa angivna priser och bestämmelser. Sockerindustrien i landet har tidigare varit representerad av två bolag, Svenska sockerfabriksaktiebolaget och mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag, med vilka staten slutit särskilda skriftliga kontrakt av nyss angiven innebörd. Under 1936 inträdde en förändring såtillvida, att mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag uppgick i Svenska sockerfabriksaktiebolaget. De nuvarande stödåtgärderna, grundade å ett kontrakt mellan sistnämnda bolag och staten, gälla för tiden till och med den 31 juli 1941. De ha tillkommit i överensstämmelse med beslut av 1940 års lagtima riksdag (prop. nr 189; r. skr. nr 159).

I samband med förhandlingarna angående 1941 års sockerproduktion tillsatte Kungl. Maj:t den 7 februari 1941 en särskild kommission för frågans behandling. Till medlemmar i kommissionen utsågos landshövdingen Carl Mannerfelt, tillika ordförande, dåvarande t. f. generaldirektören Axel Gjöres, statssekreteraren Nils Malmfors, direktören Hjalmar Carlborn och direktören Hjalmar Degerstedt. Kommissionen har enligt medgivande av chefen för jordbruksdepartementet anlitat biträde av agronomen Nils M. Heiden-dahl såsom sekreterare, auktoriserade revisorn A. Ljunggren vid behandlingen av vissa sockerbolaget berörande frågor samt professor Åke Åkerman, Svalöv, och agronomen Nilsson, Svalöv, beträffande utredningar om produktionskostnaderna vid betodlingen.

I skrivelse till chefen för jordbruksdepartementet har kommissionen lämnat redogörelse för kommissionens verksamhet.

Departementschefen har enligt statsrådsprotokollet för den 28 mars 1941 i ärendet anført följande:

»Statsmakterna ha såsom framgår av vad förut anförts under senare år lämnat sockernäringen ett kraftigt stöd. I anslutning härtill har viss reglering av socker- och betpriserna ägt rum. Till grund för regleringsanordningarna ligger ett avtal mellan staten och svenska sockerfabriksaktiebolaget om att bolaget enligt vissa bestämmelser tillförsäkras ensamrätt till import av socker mot det att bolaget inbjuder till teckning av kontrakt angående sockerbetsodling i enlighet med av staten godkända grunder samt vidare att bolaget förbinder sig att ej låta någon betodlare ingå betodlingskontrakt till det av staten bestämda betpriset, med mindre odlaren avlämnar viss förbindelse angående betarbetarlönerna. En förutsättning för att denna uppgörelse mellan bolaget och staten skall kunna genomföras är att överenskommelse träffats med betodlarna angående sockerbetspriset. Tidigare under åren har en dylik uppgörelse alltid kommit till stånd. Avsikten har varit att även un-

der nästa konsumtionsår reglera sockerodlingen efter i huvudsak samma grunder som för närvarande. För att för år 1941 förbereda denna fråga tillsattes den 7 februari 1941 av Kungl. Maj:t en särskild kommission för att förhandla med parterna rörande 1941 års sockerbetsodling. Oaktat förhandlingar i saken sedan dess bedrivits, har uppgörelse hittills icke träffats och enligt vad kommissionen upplyst torde utsikter icke för närvarande förefinnas att få en överenskommelse till stånd om betpriset. Kommissionen har för betodlarnas representanter framlagt ett förslag, innebärande i huvudsak att odlare, som år 1941 tecknar en sockerareal av minst 85 procent av 1940 års areal, skall erhålla 4 kronor för deciton 16-procentiga betor med vanligt tillägg för högre sockerhalt och att för övriga odlare sagda grundpris skall bliva 3 kronor 70 öre per deciton. I anslutning till förslaget meddelade kommissionen betodlarrepresentanterna att detta förslag innefattade kommissionens längst gående erbjudande och att, därest detsamma ej godtoges, kommissionen icke kunde åtgöra något vidare i betodlingsfrågan för år 1941. Kommissionens förslag har förkastats av betodlarnas representanter, vilka såsom förut omnämnts begärt ett pris av 4 kronor 75 öre för deciton. Ytterligare förhandlingar ha ägt rum inför vissa av statsrådets ledamöter, varvid såsom ett sista förslag till betodlarna erbjudits följande villkor, nämligen antingen ett fixerat pris per 100 kilogram 16-procentiga betor av 4 kronor 10 öre eller ett garanterat pris av 4 kronor med möjlighet för en omprövning längre fram genom skiljedomsförfarande, huruvida ett högre pris kan anses motiverat med hänsyn till de förändringar som kunna inträda i de för prisets beräkning väsentliga faktorerna. Med hänsyn till den allmänna prispolitik som för närvarande bedrivs synes det av betodlarna begärda priset icke kunna godtagas.

För den händelse förhandlingarna rörande sockerbetspriset skulle slutgiltigt stranda, vilket synes vara att befara, skulle detta medföra mycket allvarliga konsekvenser för årets sockerbetsodling. Vid den sålunda uppkomna situationen kunna statsmakterna uppenbarligen icke låta bero. Åtgärder måste otvivelaktigt från statsmakternas sida vidtagas för att säkerställa landets försörjning med socker. Då några möjligheter att importera denna vara för närvarande icke föreligga, blir det nödvändigt att tillse, att de för landets förseende med socker erforderliga odlingarna inom landet äga rum. Härvid kunna flera utvägar tänkas komma till användning. Sålunda kunde man tänka sig att staten själv med stöd av förfoganderättslagen finge i sin hand de erforderliga arealerna och därefter själv ombesörjde odlingen. Denna utväg innefattar emellertid så stora olägenheter och svårigheter att densamma icke lämpligen bör ifrågakomma. Överhuvud synes med hänsyn till den stora räckvidd ifrågavarande reglering kommer att få icke ändamålsenligt att mera allmänt använda förfoganderättslagens bestämmelser utan en särskild lagstiftning torde vara att föredraga. En utväg för lösande av frågan torde under sådana förhållanden vara att brukare av fastighet, varå under år 1940 odlats sockerbetor, förpliktas vid lämplig påföljd att under innevarande år verkställa dylik odling. Enligt min uppfattning synes detta vara en

framkomlig väg, därvid jag förutsätter, att statsmakterna vidtaga åtgärder för anskaffande av för odlingarna erforderlig arbetskraft. Jag förordar därför, att åtgärder vidtagas för att få till stånd en lagstiftning i nyssnämmt syfte.

Den av mig nu ifrågasatta lagstiftningen synes i huvudsak böra vara av följande innehåll. Odlare, som under förra året odlat sockerbetor, bör principiellt såsom förut berörts vara skyldig att även under innevarande år verkställa dylik odling under förutsättning att han alltjämt brukar fastigheten. Att ålägga honom att verkställa odling å lika stor areal som föregående år torde vara varken behövt eller skäligt. Det torde vara tillräckligt, att han förpliktas att å en areal, som motsvarar 75 procent av den under år 1940 odlade arealen, odla sockerbetor. Har fastighet, å vilken betodling under år 1940 skett, försålts, torde samma förpliktelse böra åvila den nye ägaren. Att i själva den tilltänkta lagen närmare angiva huru odlingen skall ske låter sig svårigen göra. Det torde vara lämpligast, att Kungl. Maj:t erhåller befogenhet att i särskilda tillämpningsföreskrifter härom förordna.

För att ifrågavarande lagstiftning skall få avsedd effektivitet torde det böra åligga vederbörande betodlare att leverera de odlade sockerbetorna till köpare som Kungl. Maj:t anvisar. Även rörande leveransvillkoren synes Kungl. Maj:t böra erhålla fullmakt att besluta. Beträffande frågan om försäljningspriset synes dock ej lämpligt att avgörandet skall träffas av Kungl. Maj:t. En ändamålsenlig anordning torde kunna vinnas genom användning av skiljedomsförfarande. Priset synes sålunda böra bestämmas av fem skiljemän, av vilka Kungl. Maj:t och betodlarnas organisation utse två var och dessa gemensamt den femte. Vinnes ej enighet om valet av femte skiljeman, skall denne utses av Kungl. Maj:t. För den händelse organisationen underlåter att inom skälig tid utse skiljemän, skola dessa i stället utses av lantbruksstyrelsen. Ett stadgande av nu angiven innebörd torde böra intagas i lagen. I fråga om det lägsta betpriset per deciton 16-procentiga betor torde man emellertid böra utgå från att detta icke bör understiga det av medlingskommissionen föreslagna eller 4 kronor vid betodling av minst 85 procent av fjolårets areal och eljest 3 kronor 70 öre.

Enligt de stadgar som gälla för betodlarföreningen är betodlare, som tillhör föreningen, pliktig att ställa sig dennas föreskrifter rörande odling och försäljning av sockerbetor till efterrättelse. Uppenbarligen måste en dylik förpliktelses giltighet upphöra i och med den nu ifrågasatta lagstiftningen. Ett stadgande härom synes böra intagas i lagen.

Givet är, att det kan föreligga skäl, som kommer det att framstå såsom obilligt eller helt och hållet omöjligt för odlare att fullgöra den nu ifrågasatta skyldigheten. Med hänsyn härtill bör i den nya lagstiftningen inrymmas möjlighet att lämna dispens från odlingsskyldigheten. Att närmare angiva alla de omständigheter som böra föranleda befrielse från ifrågavarande förpliktelse låter sig icke göra. Självfallet är, att, därest en fastighet å vilken odlats sockerbetor styckats eller är avsedd att omläggas för att utnyttjas till annat ändamål såsom t. ex. tomtmark, det icke bör åvila ägarna av de

nya fastigheterna att verkställa odling av nu avsedd beskaffenhet. Har för viss fastighet upplagts en odlingsplan och skulle odlingsskyldigheten medföra ett frångående av denna, bör befrielse kunna medgivas, där ett genomförande av sockerbetsodlingen skulle medföra allvarlig olägenhet för jordbruket. Befrielse från skyldigheten bör även kunna medgivas i de fall då vederbörande myndighet av liknande anledning finner, att annan gröda bör odlas å egendomen i fråga.

Vad angår spørgsmålet vilken myndighet, som må kunna lämna dispens, torde det vara lämpligast att anförtro denna uppgift åt statens livsmedelskommission eller efter dess bemyndigande vederbörande kristidsstyrelse. Dessa myndigheter torde ha de största förutsättningarna att bedöma samtliga de faktorer som kunna vara av betydelse för avgörandet huruvida dispens bör lämnas eller ej. Ansökan om dispens torde för att påskynda ärendets handläggning böra ingivas till vederbörande kristidsnämnd, vilken det bör åligga att efter erforderlig utredning med eget yttrande skyndsamt insända handlingarna i ärendet till kristidsstyrelsen.

För erhållande av en tillräckligt effektiv reaktion mot den som icke fullgör odling som åligger honom enligt den sålunda förordade lagstiftningen torde böra stipuleras normerade böter. Straffskalan torde böra bestämmas till böter från och med 50 till och med 400 kronor för varje hektar, som icke odlats. Underlåter någon att leverera sockerbetor till anvisad köpare, torde han böra straffas med dagsböter. Det kunde ifrågasättas att därjämte stadga att staten på vederbörande odlares bekostnad låte verkställa den försummade odlingen. Då det emellertid torde innebära stora svårigheter för staten att genomföra dylika odlingar, synes denna påföljd icke böra upptagas i lagstiftningen. Det bör dock icke vara uteslutet, att staten vid fall av tredska med stöd av gällande förfogandelagstiftning vidtager erforderliga åtgärder för verkställande av odling. I likhet med vad som gäller i ett stort antal kristidsförfattningar torde brott mot lagstiftningen icke böra få åtalas av allmän åklagare med mindre livsmedelskommissionen angivit saken till åtal.

I huvudsaklig överensstämmelse med vad jag nu anfört har inom jordbruksdepartementet upprättats förslag till *lag angående skyldighet att i vissa fall verkställa odling av sockerbetor*, vilket författningsförslag torde böra såsom bilaga fogas vid detta protokoll.»

Sedan *lagrådets* utlåtande i ärendet inhämtats, har *föredragande departementschefen* till statsrådsprotokollet för den 31 mars 1941 anfört följande:

»Lagrådet har lämnat lagförslaget utan erinran. Sveriges betodlars centralförening har vid föreningsstämma den 29 mars 1941 avslagit det i statsrådsprotokollet för den 28 mars 1941 omförmälda erbjudandet rörande sockerbetspriset men samtidigt meddelat, att odling kunde antagas till ett pris av 4 kronor 30 öre per deciton betor med sexton procent sockerhalt. Då betodlarnas organisation således icke godtagit det gjorda erbjudandet, hemställer jag, att förenämnda lagförslag måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.»

Såsom framgår av vad i propositionen anförts ha förhandlingar sedan början av februari i år bedrivits med betodlarnas organisation rörande sockerbetspriset. Till en början bedrevos dessa förhandlingar inför en av Kungl. Maj:t särskilt tillsatt förlikningskommission. Sedan kommissionens försök att bringa frågan till en lycklig lösning strandat, ha ytterligare förhandlingar bedrivits inför vissa av statsrådets ledamöter. Efter dessa förhandlingar framlades såsom ett sista förslag till betodlarna följande villkor, nämligen antingen ett fixerat pris per 100 kilogram 16-procentiga betor av 4 kronor 10 öre eller ett garanterat pris av 4 kronor med möjlighet för en omprövning längre fram genom skiljedomsförfarande huruvida ett högre pris kunde anses motiverat med hänsyn till de förändringar som kunde inträda i de för prisets beräkning väsentliga faktorerna. Betodlarorganisationen, vilken inför förlikningskommissionen avslagit ett anbud å ett pris av 4 kronor vid odling av 85 procent av föregående års betodlingsareal eller eljest ett pris av 3 kronor 70 öre och vilken såsom sitt sista anbud då uppgivit ett pris av 4 kronor 75 öre per deciton, har även avslagit nu ifrågavarande erbjudande. I sammanhang härmed har emellertid från betodlarorganisationens sida erbjudits odling till ett pris av 4 kronor 30 öre.

I de likalydande motionerna I: 200 och II: 269 har yrkats, att förevarande proposition måtte av riksdagen avslås samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte förorda en överenskommelse med betodlarnas organisationer om sockerbetsodling på grundval av ett pris av 4 kronor 30 öre per deciton 16-procentiga betor.

Såsom i propositionen framhållits skulle den omständigheten, att uppgörelse rörande sockerbetspriset icke träffas, få synnerligen allvarliga konsekvenser för landets sockerförsörjning. Utskottet anser i anslutning till vad i propositionen yttrats, att statsmakterna icke kunna låta bero vid en sådan situation. Åtgärder måste vidtagas i syfte att få sockerbetsodling till stånd. Det enligt statsrådsprotokollet för den 28 mars 1941 till betodlarna sist gjorda erbjudandet torde få anses innebära ett skäligt pris. Den utväg, som Kungl. Maj:t valt för sockerproduktionens säkerställande, har utskottet — ehuru givetvis starka betänkligheter mot densamma kunna resas — ansett sig kunna biträda. En följd av detta ståndpunktstagande från utskottets sida är, att utskottet icke kan biträda de i motionerna framställda yrkandena.

I likhet med Kungl. Maj:t anser utskottet att i den föreslagna lagstiftningen bör stadgas, att därest under år 1940 å fastighet odlats sockerbeter, fastighetens brukare principiellt skall vara skyldig att även under 1941 verkställa sådan odling. Det torde vara tillräckligt, att odlingsskyldigheten omfattar 75 procent av den under år 1940 för sockerbetsodling brukade arealen. Därjämte torde böra stadgas, att odlare av sockerbeter skall vara skyldig att leverera betorna till av Kungl. Maj:t anvisad köpare. Beträffande sättet för odlingen och villkoren för leveranserna samt därmed sammanhängande frågor torde Kungl. Maj:t böra få fullmakt att i administrativ väg meddela erforderliga föreskrifter.

Betpriset anser utskottet i likhet med Kungl. Maj:t böra fastställas av en

skiljenämnd. Mot Kungl. Maj:ts förslag rörande nämndens sammansättning har utskottet intet att erinra. Även utskottet utgår från, att det lägsta bet-priset per deciton 16-procentiga betor icke kommer att understiga 4 kronor vid betodling av minst 85 procent av fjolårets areal och eljest 3 kronor 70 öre.

Enligt de stadgar som gälla för betodlarorganisationerna torde de betodlare som tillhöra dessa vara pliktiga att ställa sig organisationens föreskrifter rörande odling och försäljning av sockerbetor till efterrättelse. Dyliga förpliktelser måste såsom en följd av lagstiftningen upphöra att gälla.

Såsom i propositionen anförts böra möjligheter förefinnas att lämna dispens från den nu förordade odlingsskyldigheten. Sådan dispens torde böra kunna meddelas av statens livsmedelskommission eller efter dess bemyndigande av vederbörande kristidsstyrelse.

Även vad i propositionen i övrigt föreslagits i fråga om den nya lagstiftningen kan utskottet i huvudsak biträda. Enligt utskottets mening bör emellertid den nu förordade lagen icke utfärdas, därest frivillig uppgörelse angående sockerbetspriset inom den närmaste tiden skulle komma till stånd. Med hänsyn härtill anser utskottet att den i propositionen föreslagna bestämmelsen rörande lagstiftningens ikraftträdande bör omredigeras sålunda, att lagen förklaras skola träda i kraft först från och med dag som Kungl. Maj:t bestämmer. Det sätt, varpå det föreliggande lagförslaget i övrigt utformats, ger icke anledning till någon erinran från utskottets sida.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

A) att riksdagen i anledning av förevarande proposition må, med förklaring att riksdagen funnit viss ändring böra vidtagas i Kungl. Maj:ts förslag, för sin del antaga följande förslag till

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

L a g

angående skyldighet att i vissa fall verkställa odling av sockerbetor.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Har under år 1940 å fastighet för avsalu odlats sockerbetor, vare fastighetens brukare, där icke befrielse enligt 3 § medgivits, skyldig att jämväl under år 1941 för leverans till köpare, som Konungen anvisar, verkställa sådan odling å en areal, som motsvarar minst 75 procent av den under förstnämnda år för sockerbetsodling brukade arealen.

Kommer uppgörelse om priset å sockerbetor icke till stånd, bestämmes detta av fem skiljemän, vilka utses två av Konungen och två av styrelsen för

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

Sveriges betodlares centralförening u. p. a. samt den femte av de sålunda utsedda gemensamt. Vinnes ej enighet om valet av femte skiljeman, utses denne av Konungen. Underlåter föreningens styrelse att inom skälig tid utse skiljemän, skola dessa i stället utses av lantbruksstyrelsen.

2 §.

Har någon, som enligt 1 § är skyldig att odla sockerbeter, genom anslutning till organisation eller eljest ingått särskild förbindelse med avseende å odling eller försäljning av sockerbeter, vare sådan förbindelse utan verkan.

3 §.

Befrielse från skyldighet att verkställa odling som i 1 § avses må, då särskilda skäl därtill äro, medgivas av statens livsmedelskommission eller efter dess bemyndigande av vederbörande kristidsstyrelse. Såsom dylika skäl må främst räknas, att sådan ändring i odlingsförhållandena inträffat i fråga om den fastighet, varå odlingen skall ske, att dess verkställande icke skäligen kan påfordras eller att livsmedelskommissionen med hänsyn till den å fastigheten tillämpade odlingsplanen eller av liknande anledning finner annan brukning av jorden böra ske.

Ansökan om befrielse från odlingskyldighet skall ingivas till kristidsnämnden i orten, som har att med eget yttrande och erforderlig utredning skyndsamt överlämna handlingarna i ärendet till kristidsstyrelsen.

4 §.

Underlåter någon att verkställa odling av sockerbeter, som enligt denna lag åligger honom, straffes med böter från och med femtio till och med fyrahundra kronor för varje hektar, som han underlåtit att odla.

Underlåter den som odlat sockerbeter att fullgöra honom enligt 1 § åliggande leveransskyldighet, dömes till dagsböter.

5 §.

Brott mot denna lag må av allmän åklagare åtalas allenast efter angivelse av statens livsmedelskommission.

6 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla Kronan.

7 §.

Konungen äger meddela erforderliga föreskrifter om tillämpningen av denna lag.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därmeddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Denna lag träder i kraft från och med den dag Konungen bestämmer.

B) att motionerna I:200 och II:269 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 2 april 1941.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Tjällgren, Carl Eriksson, Granath, Mannerskantz, von Stockenström, Anderberg, Nils Olsson* och *Bondeson* samt

från andra kammaren: herrar *Andersson i Löbbo, Andersson i Tungelsta, Gustafson i Vimmerby, Ericsson i Sörsjön, Karlsson i Munkedal, Carlström, Mäler* och *Liedberg*.

Reservationer:

1) Av herrar *Tjällgren* och *Gustafson* i Vimmerby, vilka ansett, att utskottets motivering och hemställan bort ha följande lydelse:

»Såsom framgår av — — — (lika med utskottet) — — — för landets sockerförsörjning. Utskottet finner det därför påkallat att åtgärder vidtagas som trygga folkförsörjningen i berörda hänseende. Emellertid synes det utskottet som om de meningsskiljaktigheter i prishänseende, som efter de hittills förda förhandlingarna kvarstå, icke äro av den omfattning att de behövt utgöra hinder för en överenskommelse. Utskottet anser, att prövningen av en tvångslagstiftning av det slag varom här är fråga bör upptagas från principiella och mera omfattade utgångspunkter, därest förhållandena i allmänhet utvecklas på sådant sätt att en lagstiftning anses påkallad. Utskottet är därför icke berett att biträda det nu föreliggande lagförslaget och hemställer därför,

- A. att riksdagen måtte avslå förevarande proposition,
- B. att motionerna I: 200 och II: 269 måtte anses besvarade med vad utskottet ovan anfört och hemställt.»

2) Av herrar *Mannerskantz, von Stockenström, Bondeson* och *Liedberg*, vilka ansett, att utskottet icke bort fatta beslut, innan meddelande ingått om resultatet av nu pågående förnyade överläggningar inom betodlareorganisationen.
